

Dokument zasedanja

A9-0434/2023

12.12.2023

POROČILO

o zaščiti finančnih interesov Evropske unije – boj proti goljufijam – letno
poročilo za leto 2022
(2023/2045(INI))

Odbor za proračunski nadzor

Poročevalka: Maria Grapini

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	26
PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE, OD KATERIH JE POROČEVALKA PREJELA PRISPEVEK	27
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	28
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	29

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o zaščiti finančnih interesov Evropske unije – boj proti goljufijam – letno poročilo za leto 2022 (2023/2045(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju členov 310(6) in 325(5) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju 34. letnega poročila Komisije o zaščiti finančnih interesov Evropske unije in boju proti goljufijam za leto 2022 z dne 27. julija 2023 (COM(2023)0464) (v nadaljnjem besedilu: poročilo o zaščiti finančnih interesov za leto 2022),
- ob upoštevanju poročila Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF) za leto 2022¹ in letnega poročila nadzornega odbora urada OLAF za leto 2022²,
- ob upoštevanju letnega poročila Evropskega javnega tožilstva za leto 2022, objavljenega 1. marca 2023,
- ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije (uredba o pogojenosti)³,
- ob upoštevanju sodb Sodišča Evropske unije z dne 16. februarja 2022 v zadevah C-156/21⁴ in C-157/21⁵ ter sklepov Sodišča, da je mehanizem pogojenosti s pravno državo v skladu s pravom EU,
- ob upoštevanju predloga Komisije z dne 18. septembra 2022 za izvedbeni sklep Sveta o ukrepih za zaščito proračuna Unije pred kršitvami načel pravne države na Madžarskem (COM(2022)0485),
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko⁶ (v nadaljnjem besedilu: uredba o skupnih določbah),

¹ OLAF, 23. poročilo Evropskega urada za boj proti goljufijam, 1. januar–31. december 2022, 2022.

² [Letno poročilo nadzornega odbora urada OLAF – 2022, UL C 225, 27.6.2023, str. 1.](#)

³ [UL L 433 I, 22.12.2020, str. 1.](#)

⁴ Sodba Sodišča z dne 16. februarja 2022, Madžarska proti Parlamentu in Svetu, ECLI:EU:C:2022:97.

⁵ Sodba Sodišča z dne 16. februarja 2022, Poljska proti Parlamentu in Svetu, ECLI:EU:C:2022:98.

⁶ UL L 231, 30.6.2021, str. 159.

- ob upoštevanju predloga Komisije z dne 16. maja 2022 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (prenovitev finančne uredbe) (COM(2022)0223),
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava⁷ (direktiva o zaščiti finančnih interesov),
- ob upoštevanju drugega poročila Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z dne 16. septembra 2022 o izvajanju Direktive (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (COM(2022)0466),
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2019 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije⁸,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 13. julija 2022 s poročilom o stanju pravne države za leto 2022 (COM(2022)0500),
- ob upoštevanju študije z naslovom *Strengthening the fight against organised crime: Assessing the legislative framework* (Krepitev boja proti organiziranemu kriminalu: Ocena zakonodajnega okvira), objavljene decembra 2022⁹,
- ob upoštevanju poročila z naslovom *Assessing the Threats to the NextGenerationEU (NGEU) Fund – A Joint Europol-OLAF Report* (Ocena groženj za sklad NextGenerationEU – skupno poročilo Europol in urada OLAF), objavljenega 6. junija 2023,
- ob upoštevanju zaključne opombe evropske varuhinje človekovih pravic o strateški pobudi za preglednost in odgovornost mehanizma za okrevanje in odpornost z dne 12. septembra 2023 v zvezi z zadevo SI/6/2021/PVV, odprto 24. februarja 2022,
- ob upoštevanju letnega poročila o dejavnostih Evropskega računskega sodišča (ERS) za leto 2022, objavljenega 4. maja 2023,
- ob upoštevanju pregleda Evropskega računskega sodišča št. 04/2023 z dne 6. julija 2023 z naslovom Digitalizacija upravljanja sredstev EU,
- ob upoštevanju posebnega poročila Evropskega računskega sodišča št. 06/2023 z dne 13. marca 2023 z naslovom Nasprotja interesov v porabi EU za kohezijo in kmetijstvo – okvir je vzpostavljen, toda pri ukrepih za transparentnost in odkrivanje obstajajo vrzeli,

⁷ [UL L 198, 28.7.1999, str. 29.](#)

⁸ UL L 305, 26.11.2019, str. 17.

⁹ Evropska komisija, Generalni direktorat za migracije in notranje zadeve, Blondes, E., Disley, E., Hulme, S. in drugi, Študija *Strengthening the fight against organised crime – Assessing the legislative framework* (Krepitev boja proti organiziranemu kriminalu – Ocena zakonodajnega okvira), Urad za publikacije Evropske unije, 2022.

- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/785 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi programa Unije Boj proti goljufijam in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 250/2014¹⁰,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. novembra 2021 s priporočili Komisiji o digitalizaciji evropskega poročanja, spremljanja in revizije¹¹,
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. decembra 2020 o pregledu Evropske unije na podlagi mehanizma za pregled izvajanja Konvencije Združenih narodov proti korupciji (COM(2020)0793),
 - ob upoštevanju svojega priporočila z dne 17. februarja 2022 Svetu in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o korupciji in človekovih pravicah¹²,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. januarja 2023 o zaščiti finančnih interesov Evropske unije – boj proti goljufijam – letno poročilo za leto 2021¹³,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor (A9-0434/2024),
- A. ker Komisija v skladu z obveznostjo iz člena 325(5) PDEU in v sodelovanju z državami članicami EU Evropskemu parlamentu in Svetu vsako leto predloži poročilo o ukrepih, sprejetih za izvajanje tega člena (znano kot poročilo o zaščiti finančnih interesov);
 - B. ker bi morala biti smotrna javna poraba in zaščita finančnih interesov EU osrednja elementa politike EU, saj se s pravilno in učinkovito uporabo denarja davkoplačevalcev povečuje njihovo zaupanje;
 - C. ker se poročilo o zaščiti finančnih interesov opira na informacije, ki jih posredujejo države članice, vključno s podatki o odkritih nepravilnostih in goljufijah; ker mora poročilo o zaščiti finančnih interesov upoštevati finančne posebnosti vsake države članice in v zvezi s tem zagotoviti potrebno prožnost;
 - D. ker je število odkritih in sporočenih goljufij rezultat prizadevanj držav članic v boju proti goljufijam in drugim nezakonitim dejavnostim in ga ne bi smeli razumeti kot znamenje razširjenosti goljufij v državah članicah;
 - E. ker je treba vse države članice obravnavati pravilno in objektivno;
 - F. ker pri zaščiti proračuna EU s preprečevanjem (prekinitve inčasne ustavitve plačil), odkrivanjem, finančnimi popravki in izterjavo neupravičeno izplačanih sredstev sodelujejo različne ravni in akterji;

¹⁰ [UL L 172, 17.5.2021, str. 110.](#)

¹¹ UL C 224, 8.6.2022, str. 11.

¹² UL C 342, 6.9.2022, str. 295.

¹³ UL C 214, 16.6.2023, str. 133.

- G. ker sistem za zgodnje odkrivanje in izključitev proračun EU varuje pred tveganji insolventnosti, malomarnosti, goljufije in nepravilnosti, ki jih storijo zasebni akterji;
- H. ker se mehanizem pogojenosti s pravno državo uporablja za celotni proračun EU in omogoča sprejetje ukrepov v primerih, ko so kršena načela pravne države in ki vplivajo ali pri katerih obstaja resno tveganje, da bodo vplivali na dobro finančno poslovanje proračuna EU ali finančne interese EU;
- I. ker so spoštovanje vrednot, na katerih temelji Unija, in temeljnih pravic ter skladnost z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah predpogoj za dostopanje do finančnih sredstev EU;
- J. ker goljufije in korupcija predstavljajo nenehno grožnjo integriteti odločanja;
- K. ker člen 22 Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost ¹⁴ vsebuje določbe o zaščiti finančnih interesov EU;
- L. ker je treba različne ravni digitalizacije v državah članicah izenačiti z uvedbo enotnejših, interoperabilnih in primerljivih upravnih sistemov in sistemov poročanja v EU, ki bodo funkcionalni in ki so potrebni za zanesljivo celovito analizo in učinkovito preprečevanje nepravilnosti ter boj proti goljufijam in korupciji; ker je treba države članice vzporedno spodbujati k uporabi vseevropskih orodij za podatkovno rudarjenje, kot sta orodje Arachne ali sistem za zgodnje odkrivanje in izključitev (EDES);
- M. ker je Arachne prostovoljno orodje in čeprav se že v veliki meri uporablja v kohezijski politiki in se uvaja za kmetijsko porabo, bi bila njegova uvedba kot obvezno orodje – kot je večkrat zahteval Parlament – velik korak naprej;
- N. ker raznolikost pravnih in upravnih sistemov v državah članicah ovira vzpostavljanje enotnejših, interoperabilnih in primerljivih upravnih sistemov in sistemov poročanja v EU ter ker jo je treba ustrezno obravnavati, da bi učinkovito preprečevali in se borili proti goljufijam ter korupciji in odpravljali nepravilnosti;
- O. ker je sodelovanje z mednarodnimi partnerji in svetovnimi finančnimi institucijami ključno za zaščito sredstev EU, porabljenih zunaj Evrope, in prihodkovne strani proračuna EU;

Splošne opombe

1. pozdravlja poročilo o zaščiti finančnih interesov za leto 2022 in v njem predstavljene analize;
2. se strinja s stališčem Komisije, da morajo preprečevanje in odkrivanje goljufij ter spremljanje mehanizmov vračanja odtujenih sredstev temeljiti na nadaljnji digitalizaciji in uporabi najnovejše tehnologije, ki temelji na strojnem učenju, da bi se povečali dostopnost, interoperabilnost, uporaba in upravljanje podatkov v zvezi z morebitnimi goljufijami; poudarja, da je za sodelovanje in usklajevanje med vsemi sestavnimi deli

¹⁴ [UL L 57, 18.2.2021, str. 17.](#)

strukture za boj proti goljufijam ter relevantnimi akterji potrebno učinkovito upravljanje boja proti goljufijam, pa tudi učinkoviti v rezultate usmerjeni procesi in ustrezno opremljene strukture; meni, da je treba v ta namen uradnikom, odgovornim za različne elemente arhitekture za boj proti goljufijam, zagotoviti potrebno digitalno in postopkovno znanje;

3. opozarja, da je za zagotovitev visoke ravni zaščite finančnih interesov EU bistveno tesno sodelovanje med organi, ki vodijo upravne preiskave, in organi, ki vodijo kazenske preiskave na ravni EU in držav članic;
4. ceni prizadevanja Komisije, da bi letno poročilo o zaščiti finančnih interesov objavila prej, saj bo tako lahko Parlament sprejel resolucijo že v letu n+1, pripombe in priporočila pa bodo bolj aktualni;
5. ceni večjo splošno usklajenost zakonodaje o boju proti goljufijam po EU, potem ko so države članice sprejele ukrepe za pravičen prenos pravil EU v nacionalne sisteme; izraža zaskrbljenost, da situacija v nekaterih pogledih še vedno ni optimalna, zlasti kar zadeva odkrivanje domnevnih goljufij in nepravilnosti in poročanje o njih ter nadaljnje ukrepanje, saj so razlike med državami članicami še vedno zelo opazne;
6. poudarja, da sta preprečevanje in obveščanje ključna za boj proti goljufijam in korupciji ter da bi morala Komisija podpirati države članice pri izvajanju učinkovitih ukrepov na teh področjih;
7. se strinja s Komisijo, da bi bilo treba izpopolniti analizo tveganja goljufij, da bo mogoče oceniti, ali je majhno število sporočenih goljufij posledica dejstva, da je kršitev resnično malo, ali neuspešnega odkrivanja;
8. obžaluje, da v številnih državah članicah nacionalni organi ne ukrepajo vedno na podlagi priporočil Komisije in urada OLAF, ne poročajo izčrpno in priznane dobre prakse ne uvajajo pravočasno; poudarja, da je v številnih državah članicah delež nepravilnosti, ki so še vedno opredeljene kot sum goljufije, čeprav je od odkritja minilo več let, izjemno visok, tudi v zvezi s primeri, ki so bili označeni kot zaključeni; meni, da to kaže na neustrezno nadaljnje ukrepanje, nezadostne vire ali neustrezno usposobljene kadre, komunikacijske vrzeli ali neučinkovite kanale poročanja, slabo sodelovanje in usklajevanje ali celo neupravičeno preložitve uvrstitve nepravilnosti med goljufije, da bi prilagodili statistično poročanje;
9. poudarja, da bi morala Komisija v takih primerih podpreti države članice pri debirokratizaciji postopka odkrivanja, nadaljnjega ukrepanja in poročanja o goljufijah;
10. predlaga, da bi morali EU in nacionalni organi okrepiti sodelovanje in spodbujati večjo uporabo digitalnih orodij v boju proti goljufijam;
11. ugotavlja, da je število primerov goljufij in nepravilnosti, ki so jih sporočili pristojni organi EU in nacionalni organi, v letu 2022 znašalo 12.455, kar je nekoliko več kot v letu 2021; ugotavlja, da so se finančna sredstva, povezana z nepravilnostmi in goljufijami, v letu 2022 zmanjšala na 1,77 milijarde EUR (z 2,05 milijarde EUR leta 2021); meni, da so te številke še vedno zelo visoke in pomenijo veliko izgubo za proračun EU;

12. se zaveda, da vsakoletna primerjava poročil o nepravilnostih zaradi večletnega cikla izvajanja številnih programov ni vedno zanesljiva analiza trendov in vzorcev; meni, da je primerjava s petletnim povprečjem primernejša za ugotavljanje razmer v realnem času; v zvezi s tem ceni, da se v poročilu o zaščiti finančnih interesov za leto 2022 pogosto omenjajo rezultati obdobja 2018–2021;
13. meni, da je vključevanje civilne družbe v boj proti goljufijam ključnega pomena za boljše preprečevanje in odkrivanje ter da to pomeni podporo preiskovalnemu novinarstvu, ki je lahko učinkovito, če ima enostaven in ustrezen dostop do informacij o projektih, upravičencih in plačilih; poudarja zlasti pomembno vlogo medijev in preiskovalnih novinarjev v boju proti korupciji; ponovno izjavlja, da okrepljena in dosledna zaščita novinarjev in žvižgačev po vsej Uniji prispeva k preprečevanju širjenja subkulture nekaznovanosti, molka in zarote; glede pluralnosti in svobode medijev ugotavlja, da je iz najnovejših rezultatov orodja za spremljanje pluralnosti medijev (MPM 2022) razvidno rahlo poslabšanje kazalnika, povezanega z zaščito novinarjev, in da koncentracija informativnih medijev ohranja zelo visoko stopnjo tveganja na vsej celini; meni, da sta zaščita medijev pred političnimi pritiski in vplivi ter zagotavljanje pravice do dostopa do informacij, ki jih imajo javni organi, bistvenega pomena za zaščito neodvisnosti medijev, njihove vloge psa čuvaja demokracije in dobrega upravljanja virov;
14. pozdravlja skupno sporočilo Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 3. maja 2023 o boju proti korupciji (JOIN(2023)0012), v katerem priznavata resnost korupcije, saj ogroža učinkovitost javne porabe, delovanje enotnega trga in trajno gospodarsko rast; poudarja, da je boj proti korupciji ena od najpomembnejših zavez Unije, ki je enakovredna preglednosti in integriteti; poudarja, da pojav nepotizma v subjektih v državni lasti in pri naročilih za sredstva EU prav tako predstavlja veliko tveganje za dobro upravljanje in finančne interese EU; zato pozdravlja novi predlog direktive o boju proti korupciji¹⁵;
15. je zaskrbljen, ker je težko natančno oceniti, v kolikšni meri ima organizirani kriminal nezakonite koristi od financ EU; vztraja, da države članice potrebujejo skupen pristop za ocenjevanje učinka organiziranega kriminala na sredstva EU in uspešnosti ukrepov, sprejetih za reševanje tega problema; poziva Komisijo, naj hitro začne izvajati vse potrebne ukrepe za to uskladitev;
16. poudarja pomen ocene učinka, s katero se oceni gospodarski in družbeni vpliv goljufij na finančne interese EU in njene državljanke; poziva k analizi razmerja med sredstvi, dodeljenimi za preprečevanje goljufij, in morebitnimi preprečenimi izgubami;
17. vztraja, da neučinkovit prenos v nacionalno zakonodajo v številnih državah članicah in neusklajenost nacionalne zakonodaje organiziranemu kriminalu ponujata priložnosti za številne nezakonite čezmejne dejavnosti na področjih, ki škodijo finančnim interesom Unije; zato ponovno poziva k reviziji Okvirnega sklepa Sveta 2008/841/PNZ o boju

¹⁵ Predlog z dne 3. maja 2023 za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti korupciji, nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2003/568/PNZ in Konvencije o boju proti korupciji uradnikov Evropskih skupnosti ali uradnikov držav članic Evropske unije ter spremembi direktive Sveta (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta (COM(2023)0234).

proti organiziranemu kriminalu¹⁶ in k uvedbi nove skupne opredelitve organiziranega kriminala, ki bi upoštevala zlasti uporabo korupcije, nasilja, groženj ali ustrahovanja za pridobitev nadzora nad gospodarskimi dejavnostmi ali naročili;

18. ugotavlja, da je cilj strategije EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025¹⁷ opredeliti orodja in ukrepe, s katerimi naj bi onemogočili čezmejne poslovne modele in strukture kriminalnih združb, tako v spletu kot drugod; poziva države članice, naj prispevajo k prizadevanjem Komisije in vzpostavijo mreže za regionalno sodelovanje, da bi si izmenjevale informacije o primerih in strategijah za boj proti goljufijam, ki jih zagreši organizirani kriminal; v zvezi s tem opozarja, kako pomembna je predlagana nova direktiva o izterjavi in zaplembi sredstev¹⁸, ki bo, če se bo izvajala učinkovito, organom ponudila boljša orodja za odvzem finančnih sredstev organiziranim kriminalnim združbam in tako preprečila nadaljnje izvajanje kriminalnih dejavnosti; poleg tega opozarja, da sta v boju proti čezmejnemu organiziranemu kriminalu ključnega pomena izmenjava najboljših praks ter razvoj skupnih in usklajenih strategij;
19. poudarja, da je Evropsko javno tožilstvo v zvezi s primeri korupcije konec leta 2022 prijavilo 87 kaznivih dejanj (v primerjavi s 40 primeri, preiskovanimi v prvih sedmih mesecih operativnih dejavnosti v letu 2021); ugotavlja, da je 10 držav članic v sistemu za upravljanje nepravilnosti v obdobju 2018–2022 poročalo o 30 primerih, petih v kmetijstvu, 22 na področju kohezije in tremi v predpristopnih dejavnostih, pri čemer je bil skupni finančni učinek ocenjen na približno 50 milijonov EUR;
20. znova poudarja, da je korupcija, zlasti korupcija na visoki ravni, tudi v institucijah EU, posebno hudo kaznivo dejanje, ki se lahko razširi prek meja in vpliva na finančne interese Unije in gospodarstvo EU kot celoto ter spodkopava zaupanje državljanov v demokratične institucije EU in držav članic; znova opozarja, da je v institucijah EU potrebna ničelna toleranca do korupcije; podpira vključitev boja proti korupciji v politike EU;
21. je zaskrbljen zaradi poročil, da je bila preiskava urada OLAF o korupciji in nasprotju interesov v zvezi s poslanci Evropskega parlamenta ovirana, ker urad ni imel dostopa do njihovih pisarn in delovnih naprav; poziva svojo predsednico, naj uradu OLAF omogoči dostop do teh prostorov in vseh potrebnih informacij za preiskavo;
22. opozarja, da Evropsko javno tožilstvo izvaja preiskavo o nakupu cepiv proti covidu-19 s strani Komisije;
23. poudarja, da morajo vse institucije EU, države članice ter javni ali zasebni prejemniki sredstev Unije na uradno zahtevo Evropskega računskega sodišča v okviru tekoče revizije razkriti vse ustrezne dokumente, vključno z informacijami o predhodnih pogajanjih, ki jih vodi Komisija; opozarja na priporočilo Parlamenta iz resolucije o

¹⁶ UL L 300, 11.11.2008, str. 42.

¹⁷ Sporočilo Komisije z dne 14. aprila 2021 o strategiji EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025 (COM(2021)0170).

¹⁸ Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o povrnitvi in odvzemu sredstev z dne 25. maja 2022 (COM(2022)0245).

razrešnici za leto 2020 (oddelek III – Komisija)¹⁹ v zvezi z dostopom do besedilnih sporočil, izmenjanih s farmacevtskim podjetjem, v zvezi z nakupom cepiva proti covidu-19;

24. poudarja, da je treba politiko ničelne tolerance do korupcije vključiti in o njej ustrezno obveščati v okviru evropskih volitev, da bi povečali volilno udeležbo in zaupanje državljanov v javne institucije;
25. pozdravlja dejstvo, da je Komisija v letno poročilo o pravni državi dodala poseben razdelek o boju proti korupciji, da bi poglobljeno primerjalno analizirala pristope, postopke in orodja, ki jih države članice uporabljajo v boju proti korupciji, ter lažje ocenila, katera področja so najbolj ogrožena; poziva Komisijo, naj v vse dele poročila o pravni državi vedno vključi priporočila in ugotovitve o nadaljnjem ukrepanju za države članice; ponovno izjavlja, da je treba v celoti upoštevati priporočila za posamezne države v zvezi s korupcijo; poziva države članice, naj pri oblikovanju protikorupcijskih politik upoštevajo ugotovitve poročila o pravni državi; poziva Komisijo, naj posreduje in podpre države članice pri reševanju strukturnih izzivov v zvezi z njihovo protikorupcijsko zmogljivostjo;
26. poudarja, da raziskave Eurobarometer o korupciji iz leta 2022 kažejo, da korupcija še vedno resno skrbi državljane in podjetja v EU, saj velik del evropskih državljanov meni, da je korupcija v njihovi državi zelo razširjena (68 %) in da se je stopnja korupcije povečala (41 %); ceni, da imajo skoraj vse države članice vzpostavljene protikorupcijske strategije, ki se redno ocenjujejo in pregledujejo, ter opozarja, da za izkoreninjenje koruptivnih praks ni potreben le trden pravni okvir, temveč tudi učinkovito izvajanje, in da je za preprečevanje takih praks potreben tudi pregleden in odgovoren okvir upravljanja in integritete; v zvezi s tem pozdravlja protikorupcijske predloge, ki jih je predstavila Komisija in ki sledijo pozivom Parlamenta k okrepitvi boja proti korupciji; ugotavlja, da namerava Komisija preprečevanje korupcije vključiti v oblikovanje politik in programov EU ter dejavno podpirati prizadevanja držav članic za vzpostavitev močnih protikorupcijskih politik in zakonodaje; izraža željo, da se čezmejna razsežnost korupcije obravnava s kriminalizacijo korupcijskih kaznivih dejanj in uskladi tvijo kazni po vsej EU v skladu s predlogom visokega predstavnika za vzpostavitev posebnega režima sankcij skupne zunanje in varnostne politike, ki bi bil usmerjen proti hudim korupcijskim dejanjem po vsem svetu;
27. poudarja, da sta korupcija in pranje denarja neločljivo povezana in da je pranje denarja eden najpomembnejših spodbujevalcev nezakonitih dejavnosti organiziranega kriminala, s katerimi storilci kaznivih dejanj prenašajo premoženjsko korist, pridobljeno s kaznivim dejanjem, v zakonito gospodarstvo, ter se zaveda, da je lahko goljufija v škodo proračuna EU tudi predhodno kaznivo dejanje pranja denarja; poudarja, da je ta kazniva dejanja zaradi njihove nadnacionalne razsežnosti in neenotnih pravnih sistemov težko preprečiti, odkrivati in zmanjšati; pozdravlja napredek pri ustanavljanju novega organa za preprečevanje pranja denarja na podlagi predloga Komisije iz julija 2021, političnega dogovora, doseženega v Svetu 29. junija 2022, in njegovega stališča o enotnem pravilniku, dogovorjenega 7. decembra 2022, ter mandata za začetek dialogov,

¹⁹ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 4. maja 2022 s pripombami, ki so sestavni del sklepov o razrešnici glede izvrševanja splošnega proračuna Evropske unije za proračunsko leto 2020, oddelek III – Komisija in izvajalske agencije (Sprejeta besedila, P9_TA(2014)0144).

ki je bil 17. aprila 2023 podeljen na plenarnem zasedanju Parlamenta; obžaluje, da bo organ v celoti začel delovati šele leta 2026;

28. ugotavlja, da je bilo prek sistema za upravljanje nepravilnosti v obdobju 2018–2022 prijavljenih 375 primerov nasprotja interesov, ki se lahko odkrijejo tudi v okoljih, podobnih tistim, v katerih prihaja do koruptivnih praks; poudarja, da je bila velika večina prijavljenih primerov nasprotja interesov povezana z izvajanjem kohezijske politike (86 % v primerjavi z 9 % za kmetijstvo in 5 % za predpristopne dejavnosti), skupni znesek pa je dosegel skoraj 117 milijonov EUR; poudarja, da so se sporočena nasprotja interesov pojavljala predvsem v odnosih med prejemniki sredstev ter njihovimi izvajalci in podizvajalci, le 7 % primerov pa se je nanašalo na dodeljevanje in/ali ocenjevanje projektov, pri katerem sodelujejo izbirne komisije;
29. meni, da bi bil to lahko dokaz pozitivnega in odvračilnega učinka novih finančnih pravil za vse nacionalne organe, ki upravljajo sredstva EU, poleg tega, da so tretjino primerov razkrili viri zunaj sistema upravljanja in kontrole, na primer žvižgači in preiskovalni novinarji, kar priča o osnovni ravni preglednosti in dostopnosti ter prispevkih civilne družbe;
30. z zaskrbljenostjo ugotavlja tudi, da je splošno število primerov nasprotja interesov večje, kot je navedeno v sistemu za upravljanje nepravilnosti, kar kažejo dodatne informacije, ki sta jih prejela generalna direktorata Komisije za regionalno in mestno politiko ter za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje o primerih nasprotja interesov in s tem povezanih izterjavah pri javnih naročilih v okviru Evropskega socialnega sklada, Kohezijskega sklada in Evropskega sklada za regionalni razvoj, o katerih države članice poročajo neposredno prek sistema EU za upravljanje sredstev (znanega kot SFC, v katerem je bilo v obdobju 2014–2020 predstavljenih 31 primerov v zvezi s 16 programi v 11 državah članicah z učinkom v višini 3,4 milijona EUR);
31. ponovno poziva, naj bo letno poročilo o zaščiti finančnih interesov EU bolj celovito, da bi zagotovili celovit pregled sinergij med vsemi zadevnimi akterji, opredelili najboljše prakse in odpravili pomanjkljivosti; v zvezi s tem pozdravlja vključitev ugotovitev iz letnih poročil Evropskega javnega tožilstva in urada OLAF v poročilo o zaščiti finančnih interesov EU za leto 2022; poziva k nadaljnjemu izboljšanju tega celostnega pristopa, da bi zagotovili jasnejšo, popolnejšo in konkretnjšo sliko splošnega stanja na področju zaščite finančnih interesov Unije, ki bi vključevala vse ukrepe za boj proti goljufijam na nacionalni ravni in na ravni EU;
32. poziva, naj se določbe o nasprotju interesov uporabljajo na način, ki zagotavlja pravno varnost, naj temeljijo na jasni in sorazmerni oceni tveganj ter pristojnim organom omogočajo praktično uporabo; poziva, naj smernice Komisije prosilcem in organom odločanja zagotavljajo jasnost, se izogibajo nepotrebemu upravnemu bremenu in spoštujejo načelo sorazmernosti;

Prihodki

33. ugotavlja, da je bilo leta 2022 skupno število goljufij in drugih nepravilnosti, povezanih s tradicionalnimi lastnimi sredstvi (4.661), za 7,6 % višje kot petletno povprečje (2018–2022); z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so se po podatkih držav članic opazno povečali

tudi skupni zneski, pri katerih je prišlo do nepravilnosti (za 47 %, dosegli so 783 milijonov EUR); v zvezi z istim vprašanjem poudarja, da je leta 2022 skupna stopnja izterjave v primerih goljufij in drugih nepravilnosti znašala le 48 % (v primerjavi s 54 % leta 2021) in da je bila stopnja izterjave pri goljufijah samo 25 % in da je po državah članicah zelo nihala; poziva Komisijo, naj si bolj prizadeva za hitro izterjavo zlorabljenih sredstev;

34. poudarja, da je Komisija leta 2022 samo za 19 novih poročil o odpisih, ki jih je predložilo šest držav članic, menila, da je bilo zadovoljivo dokazano, da so bila tradicionalna lastna sredstva izgubljena iz razlogov, ki jih ni mogoče pripisati državam članicam, in da slednje niso finančno odgovorne za izgubo, medtem ko je v 82 primerih v skupnem znesku skoraj 39 milijonov EUR ocenila, da države članice niso zadovoljivo dokazale, da niso odgovorne za finančno izgubo (Komisija je leta 2022 ocenila 135 primerov v skupni vrednosti 76,8 milijona EUR); spodbuja Komisijo, naj ta učinkoviti mehanizem za revizijo odpisov ohrani, da bodo nacionalne uprave uspešnejše pri izterjavi;
35. ugotavlja, da so bili inšpekcijski pregledi služb za boj proti goljufijam in kontrole po prepustitvi blaga tudi v letu 2022 najuspešnejša orodja za odkrivanje goljufij in drugih nepravilnosti, vse bolj v kombinaciji z davčnimi revizijami in kontrolami ob prepustitvi blaga; poudarja, da so bili v letu 2022 tihotapstvo, navajanje neresnične vrednosti, napačna klasifikacija in napačni opis blaga glavni načini goljufanja, pri čemer se je zlasti povečalo število prijavljenih primerov tihotapljenja cigaret;
36. pozdravlja vlogo urada OLAF pri odkrivanju in preiskovanju goljufij zoper tradicionalna lastna sredstva EU; je seznanjen z rahlim zmanjšanjem števila odprtih preiskav na področju lastnih sredstev v letu 2022 in poziva Komisijo, naj uradu OLAF zagotovi ustrezna sredstva, da bo lahko v celoti in učinkovito izvajal svoj mandat;
37. ugotavlja, da je Kitajska v denarnem smislu še vedno glavna država porekla blaga, povezanega z nepravilnostmi, ZDA in Vietnam sta na drugem in tretjem mestu, najbolj prizadeta pa sta tekstil in obutev, tako po številu kot po vrednosti odkritih in sporočenih nepravilnosti;
38. ponovno poziva k zmanjšanju vrzeli pri pobiranju DDV, in sicer tako, da se poišče rešitev za pomanjkanje sredstev, omejeno digitalno učinkovitost davčnih uprav in zakonodajne vrzeli, zaradi katerih so ukrepi za boj proti davčnim utajam in izogibanju davkom manj učinkoviti; opozarja, da je tesnejše upravno sodelovanje najučinkovitejši način za boj proti čezmejnimi goljufijam z DDV;
39. poudarja, da je Evropsko javno tožilstvo pristojno za preiskovanje hujših kršitev skupnega sistema DDV, če so povezane z ozemljem dveh ali več držav članic, skupna izguba pa znaša vsaj 10 milijonov EUR; je zaskrbljen zaradi podatkov iz letnega poročila Evropskega javnega tožilstva za leto 2022, ki kažejo, da je bilo 16,5 % aktivnih preiskav (185) povezanih z goljufijami na področju DDV, vendar predstavljajo kar 47 % ocenjene škode (6,7 milijarde EUR);
40. pozdravlja drugo poročilo Komisije o izvajanju direktive o zaščiti finančnih interesov (COM(2022)0466), objavljeno 16. septembra 2022, vendar obžaluje, da ni posredovala pri reviziji praga 10 milijonov EUR, kar bo močno vplivalo na dejavnosti Evropskega

javnega tožilstva v primerih goljufij z DDV; poudarja, da ponavljajoča se vprašanja o različnih razlagah metod, ki se uporabljajo za izračun praga (ali bi bilo treba sešteti škodo, ki nastane v več državah članicah, ali bi bilo treba v izračun vključiti samo države, ki sodelujejo v Evropskem javnem tožilstvu), še nimajo odgovorov, zato je situacija nejasna; je trdno prepričan, da sedanji prag storilcev ne odvrča dovolj in jim omogoča, da poiščejo najšibkejšo jurisdikcijo, da bi se izognili Evropskemu javnemu tožilstvu, in škodljivo vpliva na preiskave, saj nacionalni organi v začetni fazi preiskave pogosto nimajo popolne slike o obsegu kriminalnih dejavnosti; poziva Komisijo, naj v naslednjem poročilu o prenosu direktive o zaščiti finančnih interesov ponovno preuči svoje stališče in ta prag odpravi ali ga znatno zniža, medtem pa naj zagotovi ustrezne smernice za metodo izračuna;

41. poudarja, da je učinkovito sodelovanje med uradom OLAF in Evropskim javnim tožilstvom predpogoj za dobro upravljanje in zaščito finančnih interesov proračuna EU na strani odhodkov in prihodkov; v zvezi s tem meni, da lahko tako okrepljeno sodelovanje na strani prihodkov prispeva k večjemu zbiranju prihodkov v proračun EU in s tem k zmanjšanju prispevka držav članic, ki temelji na bruto nacionalnem dohodku, na strani odhodkov pa k zagotavljanju ustrezne porabe denarja davkoplačevalcev;
42. poudarja, da bi morala urad OLAF in Evropsko javno tožilstvo ohraniti operativno neodvisnost;
43. pozdravlja izjavo predsednice Komisije Ursule von der Leyen, da mora EU zaščititi denar, ki se porablja v skladu s predvidenim namenom in načeli pravne države, ter zagotoviti zaščito sredstev;

Odhodki

44. ugotavlja, da se je število goljufij in drugih nepravilnosti, ki vplivajo na izvedbene ukrepe za razvoj podeželja, v obdobju 2018–2022 povečalo, predvsem zaradi učinkovitejšega odkrivanja v zvezi z ukrepi v programskem obdobju 2014–2022; vendar poudarja, da je število odkritih in sporočenih primerov goljufij še vedno manjše od pričakovanj, zaradi česar je potrebno poostreno spremljanje razmer;
45. ugotavlja, da čeprav se je v letu 2022 število goljufij, ki so bile sporočene v zvezi s podporo kmetijstvu, v primerjavi z letom 2021 povečalo, je bila stopnja odkrivanja na področju razvoja podeželja občutno višja kot pri podpori kmetijstvu; ugotavlja, da so države članice pri podpori kmetijstvu največ goljufij prijavile za tržne ukrepe; urad OLAF je preiskoval tudi več zapletenih primerov, povezanih s promocijo kmetijskih proizvodov;
46. obžaluje, da so bili v obdobju 2018–2022 prispevki k odkrivanju goljufij, ki jih zagotavljajo analize tveganja, žvižgači, informatorji in preiskovalni novinarji, tako pri razvoju podeželja kot pri neposrednih plačilih zelo omejeni; je zaskrbljen tudi zaradi dolžine upravnih postopkov v odziv na sporočene goljufije, saj so bila v obdobju 2014–2022 od ugotovljene nepravilnosti do potrditve suma goljufije v povprečju potrebna skoraj štiri leta, skoraj tri dodatna leta pa še za zaključek primera, potem ko je bila o njem obveščena Komisija; poudarja, da je bilo na področju kohezije potrebno približno leto in pol, da je bil potrjen sum goljufije, in več kot dve leti, da se je primer zaključil,

potem ko je bila Komisija obveščena o njem; poziva Komisijo, naj pripravi priporočila in pogosteje sodeluje z organi držav članic, da bi se skrajšalo trajanje upravnih postopkov;

47. ugotavlja, da je bilo v letu 2022 največ goljufij in drugih nepravilnosti sporočenih glede porabe Evropskega sklada za regionalni razvoj (59 % oziroma 67 %), nekoliko manj pa glede porabe Evropskega socialnega sklada (27 % oziroma 20 %); poudarja, da sta zaradi velikih denarnih zneskov, ki so predmet kršitev, najbolj ogroženi področji promet in varstvo okolja, pa tudi raziskave, tehnološki razvoj in inovacije, kjer se goljufije najpogosteje ponavljajo;
48. je zaskrbljen zaradi dejstva, da se je število sporočenih nepravilnosti v zvezi z instrumentom za predpristopno pomoč (IPA) v letu 2022 močno povečalo, in se zaveda, da se ti primeri nanašajo na obdobji 2007–2013 (IPA I) in 2014–2020 (IPA II); poziva Komisijo, naj izkušnje s tem instrumentom upošteva pri načrtovanju prihodnjih ukrepov in pobud z enakimi ali podobnimi cilji, da bodo bolj odporni na goljufije, denimo pri Ukrajini, ki naj bi prejela precejšnja sredstva iz instrumenta za predpristopno pomoč in programa Obzorje Evropa, pa tudi tam, kjer je pravilna uporaba sredstev, celo v zelo težavnih razmerah, bistvena za učinkovitost in uspešnost pristopnega procesa;
49. poudarja, da so bili na področju kohezijske politike število in finančni zneski sporočenih nepravilnosti, ki niso goljufije, v prvih devetih letih programskega obdobja 2007–2013 veliko višji kot v obdobju 2014–2020 in da ta trend velja za vse sklade in večino držav članic;
50. ugotavlja, da je pri kohezijski politiki najpogostejša vrsta goljufij, sporočena sistemu za upravljanje nepravilnosti, povezana z dokazili (nepravilni, manjkajoči, lažni ali ponarejeni dokumenti), pri drugih nepravilnostih pa se najpogosteje poroča o kršitvah pravil o javnem naročanju;
51. z zaskrbljenostjo je seznanjen z ugotovitvami letnega poročila Evropskega računskega sodišča za leto 2022 o izvrševanju proračuna EU za proračunsko leto 2022, ki kažejo, da revizijski organi kljub izboljšavam še naprej premalo obravnavajo tveganje goljufij in da organi držav članic o primerih suma goljufije ne poročajo v sistem za upravljanje nepravilnosti, kot se zahteva; poziva Komisijo, naj ta vprašanja nujno obravnava;
52. ugotavlja, da je bilo v letu 2022 zabeleženih 770 postavk za izterjavo v zvezi z nepravilnostmi pri neposrednem upravljanju (v primerjavi z 879 leta 2021), od tega je bilo 37 goljufij (v primerjavi s 54 goljufijami v letu 2021), skupna vrednost pa je znašala 61,28 milijona EUR (od tega za 5,67 milijona EUR goljufij v primerjavi s 7,04 milijona EUR v letu 2021);
53. ugotavlja, da je število odkritih goljufij pri neposrednem upravljanju v obdobju 2018–2022 ostalo stabilno; ceni, da je v obdobju 2018–2022 pri neposrednem upravljanju goljufije pri 88 % postavk za izterjavo odkril urad OLAF, ustrezajo pa 92 % skupnega zneska izterjav; ugotavlja, da je bilo približno 97 % sporočenih nepravilnosti, ki niso goljufije, odkritih z nadzori Komisije;

54. je zaskrbljen, da je bila med letoma 2018 in 2022 povprečna stopnja izterjave še vedno nizka, saj je znašala 56 % (34 % pri goljufijah in 59 % pri drugih nepravilnostih); poziva Komisijo, naj si bolj prizadeva za hitro izterjavo zlorabljenih sredstev;
55. ponovno poziva Komisijo, naj predloži zakonodajni predlog o medsebojni upravni pomoči na področjih porabe sredstev EU, ki te prakse še ne predvidevajo, da se zagotovi medsektorski pristop k zaščiti finančnih interesov Unije;

NextGenerationEU ter mehanizem za okrevanje in odpornost

56. opozarja, da bi morale države članice zaradi posebne zasnove mehanizma za okrevanje in odpornost skupaj s Komisijo zagotoviti učinkovito zaščito finančnih interesov Unije v skladu s svojimi pristojnostmi; poudarja, da morajo kontrolni sistemi držav članic zagotoviti, da so naložbeni projekti, financirani iz mehanizma za okrevanje in odpornost, skladni s predpisi EU in nacionalnimi predpisi; opozarja, da morajo Komisija in države članice preprečiti vsakršno vrzel v odgovornosti na ravni EU in po potrebi vzpostaviti dodatne zaščitne ukrepe za reševanje tega vprašanja v skladu z ustreznimi priporočili Evropskega računskega sodišča;
57. se zaveda, da se izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost približuje vrhuncu in da morajo države članice na podlagi uredbe, ki ureja njegovo uporabo, vzpostaviti uspešne in učinkovite kontrolne sisteme, da bi zaščitile finančne interese Unije ter zagotovile skladnost s pravili EU in nacionalnimi pravili;
58. ugotavlja, da je Komisija te kontrolne sisteme ocenila pred odobritvijo načrtov in nato leta 2022 izvedla 16 revizij sistemov za zaščito finančnih interesov EU²⁰, v katere so bili vključeni usklajevalni in izvršni organi, kot so ministrstva in agencije; ceni, da Komisija načrtuje revizijo vseh držav članic vsaj enkrat do konca leta 2023, in pozdravlja izbiro revizijskih ciljev na podlagi ocene tveganja;
59. je zaskrbljen, ker je Evropsko računsko sodišče ugotovilo pomanjkljivosti v sistemih poročanja in kontrol držav članic, od katerih nekateri ob predstavitvi načrtov sanacije niso v celoti delovali, kar je predstavljalo tveganje za pravilnost odhodkov mehanizma za okrevanje in odpornost ter zaščito finančnih interesov EU²¹, zaradi česar so bili sprejeti „mejniki v zvezi s kontrolami“;
60. ugotavlja, da se je pri revizijah Komisije potrdilo tudi, da obstajajo razlike v sistemih notranje kontrole med izvajalskimi in usklajevalnimi organi, opredeljena pa je bila tudi dobra praksa v nekaterih postopkih za preverjanje in preprečevanje goljufij, korupcije, nasprotij interesov in dvojnega financiranja; poziva države članice, naj si izmenjajo svoje najboljše postopke, da bi olajšale bolj usklajeno obdelavo sredstev in preprečile goljufije;
61. se zaveda notranjih značilnosti modela porabe mehanizma za okrevanje in odpornost, težavnosti ocene primerljive stopnje napake (z drugimi področji porabe EU) in omejitev, ki jih predstavlja metodologija Komisije za odložitev plačil²²; kljub temu

²⁰ Evropsko računsko sodišče, Na kratko o reviziji EU za leto 2022, str. 57.

²¹ Evropsko računsko sodišče, Letno poročilo za leto 2022, odstavki 11.47 do 11.55.

²² V Španiji, na Slovaškem, v Estoniji, na Danskem, v Grčiji, na Češkem, v Italiji, Litvi, na Malti, v Sloveniji,

opozarja, da je mogoče pri predložitvi zahtevkov držav članic za plačila v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost opaziti zamude, in poziva Komisijo, naj ostane pozorna, zlasti proti koncu življenjskega cikla mehanizma za okrevanje in odpornost, da bi zagotovila, da države članice zaščitijo finančne interese EU in da je denar davkoplačevalcev EU ustrezno porabljen; opozarja, da bi bilo treba zlasti za boj proti goljufijam, korupciji, nasprotju interesov (opredeljenim kot „hude nepravilnosti“) in dvojnemu financiranju nameniti ustrezna sredstva in pozornost;

62. opozarja na ugotovitve Evropskega računskega sodišča iz letnega poročila za leto 2022, in sicer da se mejniki v zvezi s kontrolami v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost razlikujejo po zahtevah in razdrobljenosti; dvomi, zakaj je bilo od nekaterih držav članic zahtevano, da zgolj oblikujejo svoj sistem kontrol, medtem ko je bilo od drugih zahtevano, da imajo delujoč sistem;
63. poziva Komisijo, naj nujno revidira svoje naknadne revizijske postopke, da bi zagotovila ustrezno preverjanje, ali revidirani cilji, ki so bili predhodno ocenjeni kot izpolnjeni, niso bili po ustreznih plačilih razveljavljeni;
64. nadalje poziva Komisijo, naj stalno spremlja izpolnjevanje mejnikov in ciljev v zvezi z zaščito finančnih interesov EU ter naj v primeru neizpolnjevanja ali razveljavitve predhodno izpolnjenih mejnikov uporabi vse potrebne ukrepe, vključno s sorazmernim zmanjšanjem podpore iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter izterjavo vseh dolgovanih zneskov v proračun Unije, ali naj zahteva predčasno vračilo posojila v primerih goljufije, korupcije in nasprotja interesov, ki vplivajo na finančne interese Unije, ali hude kršitve obveznosti iz finančnih sporazumov, ki je država članica še ni odpravila;
65. znova poudarja, da je učinkovito preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje nezakonitih dejavnosti, ki ogrožajo izvajanje instrumenta NextGenerationEU, zlasti tveganja vdora organiziranih kriminalnih združb, odvisno od učinkovitega zbiranja in izmenjave podatkov, vključno s hitro obravnavo zahtev za dostop preiskovalnih služb države članice, pa tudi drugih držav ali EU, urada OLAF in Evropskega javnega tožilstva ter po potrebi Eurojusta in Europola, ki jim je treba dostop odobriti;
66. obžaluje razlago Komisije glede pojma „končni prejemnik“ v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost; opozarja, da bi morale države članice v skladu s spremenjeno uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost objaviti seznam 100 največjih končnih prejemnikov, ki so prejeli najvišji znesek sredstev za izvajanje ukrepov v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost; obžaluje, da Komisija od držav članic ne zahteva informacij o končnem upravičencu ali prejemniku sredstev mehanizma za okrevanje in odpornost in se je odločila, da bo od držav članic zahtevala le informacije o „drugostopenjskih prejemnikih“; meni, da ta razlaga ni v skladu z dogovorom med sozakonodajalcema;
67. pozdravlja skupno analizo Europola in urada OLAF, v kateri sta ocenila tveganja goljufij in nepravilnosti v zvezi z instrumentom NextGenerationEU; pozdravlja njuna priporočila ter poziva Komisijo, specializirane agencije in organe EU ter države članice,

Bolgariji, na Cipru, Finskem, Irskem, v Latviji in na Poljskem.

naj dejavno sodelujejo, da bi zaščitili finančne interese EU pri izvajanju tega instrumenta;

68. pozdravlja strateško pobudo varuhinje človekovih pravic iz februarja 2022, da bi preučila preglednost nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, javne informacijske in komunikacijske strategije o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter način nadzora nad sredstvi; poudarja pomen te pobude, saj je bila v letnem poročilu Evropskega računskega sodišča za leto 2022 navedena višja ocenjena stopnja napake za to leto; pozdravlja prizadevanja varuhinje človekovih pravic za izboljšanje standardov preglednosti v mehanizmu za okrevanje in odpornost;
69. opozarja na forum NextGenerationEU - Law Enforcement Forum, skupno pobudo Evropa in Italije, ki združuje Europol, Evropsko javno tožilstvo, Evropski urad za boj proti goljufijam, Eurojust, Agencijo Evropske unije za usposabljanje na področju kazenskega pregona in nacionalne organe ter zagotavlja forum za izmenjavo obveščevalnih podatkov in usklajevanje operacij za preprečevanje vdora organiziranega kriminala v zakonito gospodarstvo ter za zaščito svežnja spodbud instrumenta NextGenerationEU s posebnim poudarkom na korupciji, davčnih utajah, poneverbah in pranju denarja; pozdravlja dejstvo, da je pobuda NextGenerationEU - Law Enforcement Forum prejela nagrado evropske varuhinje človekovih pravic za dobro upravo za leto 2023 v kategoriji „najbolj priljubljena v javnosti“;
70. je zaskrbljen, da še vedno obstajajo številna vprašanja, predvsem zaradi pomanjkanja zadostnega nadzora s strani usklajevalnih organov, nepopolnih strategij za boj proti goljufijam, manjkajočih elementov v ocenah tveganja goljufij, potrebe po izboljšanju predhodnih kontrol za preprečevanje nasprotja interesov, nizke udeležbe v dejavnostih usposabljanja, namenjenih ozaveščanju o goljufijah, in pomanjkljivosti pri poročanju o nepravilnostih uradu OLAF za morebitno preiskavo; poziva Komisijo, naj Parlament obvesti o ugotovljenih vprašanjih, priporočilih, naslovljenih na države članice, in nadaljnjem ukrepanju za rešitev teh vprašanj;
71. poudarja, da ima večja preglednost ključno vlogo pri razkrivanju goljufivih shem in odvratanju od goljufivih dejanj; poziva k novim pobudam za preglednost in politikam za spodbujanje odgovornosti;

Digitalizacija in preglednost za odločnejši boj proti goljufijam

72. pozdravlja pregled Evropskega računskega sodišča št. 04/2023 z naslovom Digitalizacija upravljanja sredstev EU, v katerem je poudarjeno, da lahko digitalizacija poveča učinkovitost revizije sredstev EU; poudarja ugotovitve Evropskega računskega sodišča, da obstajajo številne razlike v stopnji digitalizacije porabe EU, ki je najbolj centralizirana tam, kjer ima Komisija neposredno upravljanje, in bolj razdrobljena pri drugih načinih upravljanja, na primer deljenem upravljanju;
73. se zaveda, da morajo Komisija in drugi izvajalski organi pri digitalizaciji proračuna EU premagati številne ovire, da bi izboljšali združljivost informacijskih sistemov, ki jih uporabljajo številni povezani subjekti; v zvezi s tem ceni doslednost sporočila Komisiji z dne 30. junija 2022 z naslovom Digitalna strategija Evropske komisije – digitalna Komisija nove generacije (C(2022)4388); poudarja, da je digitalizacija že več let

strateška prednostna naloga Komisije; meni, da je za racionalizacijo upravljanja sredstev EU potrebna nadaljnja poenostavitev informacijske tehnologije, in ponovno izjavlja, da je treba interoperabilnost vključiti v politike EU, da bi povečali združljivost informacijskih sistemov, ki jih uporabljajo številni povezani subjekti;

74. poudarja, da je treba izboljšati raven interoperabilnosti podatkovnih sistemov in uskladitev poročanja, spremljanja in revizije v EU; zato ponavlja poziv Komisiji, naj uskladi opredelitve, da bi dobili primerljive podatke po EU;
75. vztraja, da je digitalizacija spodbudila preprečevanje in odkrivanje goljufij ter poenostavila upravne postopke in da mora biti v središču vsake strategije za boj proti goljufijam, tudi nacionalnih; poziva Komisijo, naj državam članicam, ki še niso sprejele nacionalne strategije za boj proti goljufijam, znova priporoči, naj to čim prej storijo in strategijo tudi redno posodablja, pri tem pa izkoristijo nove tehnologije;
76. ponavlja odločno podporo obvezni uporabi enotnega integriranega informacijskega sistema za rudarjenje podatkov in ocenjevanje tveganj orodja Arachne, predvidenega v prenovljeni finančni uredbi, ki naj bi zagotovil boljšo zaščito finančnih interesov Unije ter dopolnjeval informacijska orodja, ki so jih države članice razvile na nacionalni ravni;
77. ugotavlja, da je bilo orodje Arachne daleč najbolj razširjen informacijski sistem (v 21 državah članicah) pri uporabi evropskih strukturnih in investicijskih skladov ter mehanizma za okrevanje in odpornost; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so številne države članice uporabljale svoja lastna informacijska orodja za boj proti goljufijam, pogosto v povezavi z orodji EU, čeprav sta obe vrsti orodij redko interoperabilni ter sta zato ovirali odkrivanje goljufij in poročanje o njih Komisiji;
78. poudarja, da ima sistem EDES kot črni seznam EU ogromen potencial za opozarjanje na ljudi in podjetja, ki zlorabljajo sredstva EU; poziva k razširitvi sistema EDES na vse vrste načinov upravljanja, zlasti na deljeno upravljanje; poudarja, da različni pristopi držav članic k ukrepom za izključitev prispevajo k neenakosti pri zaščiti finančnih interesov EU; poudarja, da je treba uvesti obvezno uporabo sistema EDES kot skupnega sistema izključevanja za sredstva, ki jih upravljajo države članice; meni, da bi se to okrepitevijo povečala sposobnost EU in držav članic, da zaščitijo finančne interese Unije in nenazadnje denar davkoplačevalcev; poziva države članice, naj zaradi zaščite finančnih interesov proračuna EU to razširitev nemudoma sprejmejo;
79. poudarja, da bi konsolidacija, centralizacija in objava informacij o prejemnikih sredstev EU, ki jih zagotavljajo države članice in drugi izvajalski subjekti, v enotni podatkovni zbirki povečala finančno preglednost, saj bi zajela različne oblike načinov upravljanja ter omogočila navzkrižna preverjanja in izčrpne analize; poziva Komisijo, naj ustrezne deležnike, vključno z nacionalnimi organi, spodbudi k sodelovanju pri doseganju tega cilja; opozarja Komisijo, da je treba zaščititi osebne podatke in občutljive informacije o upravičencih;
80. vztraja, da bi digitalizacija in najsodobnejša informacijska orodja na nacionalni ravni in na ravni EU izboljšala upravljanje, nadzor in revizijo sredstev EU ter bi lahko prispevala k preprečevanju nepravilnosti in znatnemu zmanjšanju birokracije, saj digitalizacija omogoča lažji in hitrejši dostop do pomembnih zbirk podatkov in

navzkrižno preverjanje na daljavo, kar preprečuje potrebo po pregledih in kontrolah na kraju samem;

81. pozdravlja in podpira oceno Evropskega računskega sodišča v letnem poročilu za leto 2022, ki poziva k pospešitvi uvedbe informacijskega sistema za rudarjenje podatkov in ocenjevanje tveganja Arachne z leta 2028 na leto 2025; opozarja na stališče Parlamenta, ki poziva k uvedbi sistema od leta 2026;
82. ugotavlja, da je digitalizacija boja proti goljufijam tudi ena od osrednjih točk revizije akcijskega načrta, ki se je začel izvajati leta 2022 in bil sprejet julija 2023 ter spremlja strategijo Komisije za boj proti goljufijam iz leta 2019 in se je prilagodil hitro spreminjajočim se gospodarskim in socialnim scenarijem ter novim izzivom; se zaveda, da je Komisija uspešno uresničila 60 od skupno 63 ukrepov prejšnjega načrta in da so nekateri dolgoročni in se še izvajajo; poziva Komisijo, naj Parlamentu predstavi standarde in merila, na katerih temelji revidirani akcijski načrt;
83. poziva k priznanju pomembnosti vključevanja vizualnih pripomočkov, kot so preglednice in grafi, da bi bile statistične informacije dostopnejše in lažje razumljive;
84. poziva k izvajanju napredne analitike podatkov, umetne inteligence in strojnega učenja pri odkrivanju nepravilnosti;

Struktura EU za boj proti goljufijam in ključni ukrepi v letu 2022

85. pozdravlja ukrepe, ki jih je Komisija začela izvajati leta 2022, da bi povečala raven zaščite finančnih interesov EU, vendar poziva k nadaljnji budnosti in dopolnilnim ukrepom na tem področju;
86. opozarja na svoje prejšnje resolucije, v katerih poudarja, da je preprečevanje goljufij v škodo proračuna EU lahko učinkovito le, če se ga lotimo celostno, v vseh fazah cikla boja proti goljufijam ter z vključevanjem številnih deležnikov, postopkov in ukrepov; poudarja, da štiri faze tega cikla (preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in pregon, izterjava in sankcije) zahtevajo analize tveganja, postopke poročanja in sodelovanje, ki jih je treba izvajati z usklajenimi posegi na zakonodajni, upravni, organizacijski in operativni ravni; opozarja na ugotovitev Evropskega računskega sodišča v posebnem poročilu o finančnem okolju EU²³, v katerem je poudarilo, da zapletenost pestre palete skladov in instrumentov, ki dopolnjujejo proračun EU, povečuje tveganje resnih vrzeli v sistemu revizije in nadzora ter pomanjkanja odgovornosti; meni, da ta zapletenost zahteva enako celovit in osredotočen pristop k zaščiti povezanih finančnih interesov, da bi preprečili nepravilnosti in goljufije, do katerih bi lahko prišlo z izkoriščanjem splošne nepreglednosti finančnega okolja; opozarja, da sedanja razdrobljenost dostopnih podatkov zahteva standardizirane ukrepe za zbiranje, primerjavo in združevanje informacij in števil, zlasti o končnih prejemnikih in upravičencih do sredstev Unije, za namene revizije in nadzora, vključno s preiskavami;

²³ Posebno poročilo št. 05/2023 z naslovom Finančno okolje EU – Mozaik instrumentov, v zvezi s katerim so potrebne nadaljnje poenostavitve in večja odgovornost.

87. poudarja, da je bil program Unije za boj proti goljufijam sprejet za sedemletno obdobje 2021–2027, leto 2022 pa je drugo leto njegovega izvajanja z neposrednim upravljanjem, pri katerem je urad OLAF vodilna služba;
88. ugotavlja, da je bilo s sklepom o financiranju za leto 2022 15,4 milijona EUR dodeljenih programu Hercule, 9 milijonov EUR informacijskemu sistemu za boj proti goljufijam (AFIS) in približno 1 milijon EUR informacijskemu sistemu za upravljanje nepravilnosti, nato pa so nepovratna sredstva prejeli ustrezni izvajalski organi in financirano je bilo tudi specializirano usposabljanje, podatkovne zbirke, podpora za raziskave, spremljanje in analize;
89. poudarja, da sistem za upravljanje nepravilnosti zdaj uporablja 35 držav, med katerimi so države članice in druge upravičenke, v njem pa sodeluje približno 700 organizacij za poročanje, ki pokrivajo več kot 3000 uporabnikov sistema in več področij, vključno z mehanizmom za okrevanje in odpornost, azilom, sosedstvom, predpristopnimi dejavnostmi ter tradicionalnimi področji kmetijstva, kohezije in ribištva;
90. ceni dopolnilno vlogo programov Fiscalis in Carina ter instrumenta za opremo za carinske kontrole in meni, da sinergijski učinki te finančne podpore prinašajo oprijemljive izboljšave na področju obdavčitve, izmenjave informacij v zvezi s tveganjem in nadgradnje z najsodobnejšo opremo za carinske kontrole;
91. obžaluje, da sodelovanje držav članic v Evropskem javnem tožilstvu ni obvezno; ugotavlja, da je v letu 2022 v Evropskem javnem tožilstvu sodelovalo samo 22 držav članic, za to sodelovanje pa se ni odločilo istih pet držav članic kot v letu 2021; vztraja, da bi se morale države članice, ki še ne sodelujejo, pridružiti brez odlašanja; poziva Komisijo, naj spodbuja sodelovanje v Evropskem javnem tožilstvu s pozitivnimi ukrepi;
92. pozdravlja letno poročilo Evropskega javnega tožilstva za leto 2022, v katerem so predstavljeni rezultati prvega polnega koledarskega leta operativnih dejavnosti; ugotavlja, da je Evropsko javno tožilstvo v letu 2022 obravnavalo 3318 poročil o kaznivih dejanjih (v primerjavi z 2832, prejetimi v sedmih mesecih operativnih dejavnosti v letu 2021) in začelo 865 preiskav (576 med junijem in decembrom 2021); poudarja, da je tožilstvo po teh preiskavah zamrznilo 359,1 milijona EUR (v primerjavi s 157,3 milijona EUR v letu 2021), kar je več kot sedemkratnik njegovega proračuna, in da je do konca leta 2022 ocenilo, da škoda zaradi kršitev, v zvezi s katerimi je potekalo 1117 preiskav, znaša 14,1 milijarde EUR;
93. poziva Komisijo, naj začne konstruktiven dialog z Evropskim javnim tožilstvom, da bi povečali njegovo zmogljivost za spopadanje z vse večjimi izzivi v boju proti goljufijam, po potrebi tudi z odpravo pomanjkljivosti, ugotovljenih v uredbi o Evropskem javnem tožilstvu²⁴; hkrati poudarja, da je treba zagotoviti temeljno načelo in pravila iz uredbe o Evropskem javnem tožilstvu, in sicer da mora biti urad neodvisen in mu mora biti dodeljen samostojen proračun, da bi lahko deloval v interesu celotne Unije in v skladu z uredbo o pogojnosti;

²⁴ Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1).

94. poziva Komisijo, naj zagotovi ohranitev učinkovitosti in uspešnosti dela urada OLAF na področju odkrivanja korupcije in goljufij, zato je treba zmanjšanje letnega proračuna urada, predvidenega za redno zaposlene, obravnavati v skladu z dejanskimi poslovnimi potrebami urada, kot so navedene v njegovem letnem poročilu;
95. pozdravlja, da je odkrivanje po pozivih Evropskega javnega tožilstva in Parlamenta odločnejše in da prinaša rezultate, kar je razvidno iz števila preiskav goljufij s sredstvi EU, začelih v 22 sodelujočih državah članicah, ki je višje od zgodovinskega povprečja pred ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva; v zvezi s tem izreka pohvalo za operacijo Admiral, v kateri je bil razkrit davčni vrtiljak na področju DDV, ki ga je zagrešila organizirana kriminalna skupina, delujoča v več državah članicah, ki naj bi bila po ocenah odgovorna za goljufije v vrednosti 2,2 milijarde EUR;
96. izreka pohvalo za sodelovanje med uradom OLAF in Evropskim javnim tožilstvom, predstavljeno v njihovih letnih poročilih; je seznanjen, da med uradoma poteka redna izmenjava informacij in da je denimo tožilstvo odgovorilo na 133 povpraševanj urada OLAF, da bi se izognili vzporednim preiskavam istih dejstev; poziva urad OLAF in Evropsko javno tožilstvo, naj uskladita poročanje o sprejetih ukrepih za konkretno sodelovanje, pri čemer naj posebno pozornost namenita številu dopolnilnih preiskav, ki jih je zahteval urad OLAF (prejšnji člen 12(f) uredbe o Evropskem javnem tožilstvu), in številu zahtev tožilstva za podporo v preiskavah (prejšnji člen 12(e) uredbe o Evropskem javnem tožilstvu);
97. se zaveda, da je bil septembra 2022 opravljen prvi letni pregled sodelovanja med Evropskim javnim tožilstvom in Komisijo na visoki ravni, pri katerem so bila med drugim obravnavana vprašanja v zvezi z vzajemnim poročanjem, dostopom do podatkovnih zbirk in institucionalnim statusom tožilstva;
98. je zaskrbljen zaradi pomanjkljivih informacij o upravnih izterjavi zneskov, dolgovanih v proračun Unije, ki jo Komisija izvede na podlagi prispevka Evropskega javnega tožilstva, kot je določeno v členu 103(2) uredbe o Evropskem javnem tožilstvu, po katerem je tožilstvo obvezano nemudoma in brez poseganja v zaupnost obveščati Komisijo, in v členu 6(4)(c) sporazuma med Evropskim javnim tožilstvom in Komisijo z dne 18. junija 2021, ki se nanaša na zaščitne in korektivne ukrepe; poziva Komisijo in Evropsko javno tožilstvo, naj Parlament obveščata o izvajanju tega pomembnega orodja;
99. ugotavlja, da sta Evropsko javno tožilstvo in Europol učinkovito sodelovala pri različnih operativnih zadevah pod okriljem skupnega usmerjevalnega odbora; se zaveda, da je Europol na zahtevo Evropskega javnega tožilstva ponudil pomoč (izmenjava informacij, analitična podpora, strokovno znanje) v 28 primerih in da je tožilstvo postalo del omrežne aplikacije za varno izmenjavo informacij (SIENA), ki je varen komunikacijski kanal za operativno sodelovanje;
100. ugotavlja, da je sodelovanje med relevantnimi akterji v letu 2022 potekalo zadovoljivo, saj sta se skupini za stike Evropskega javnega tožilstva in Eurojusta sestali dvakrat, pri čemer je Eurojust obravnaval 15 zadev tožilstva, preiskovalni oddelek Evropske investicijske banke (EIB) pa je 63 zadev posredoval uradu OLAF, tožilstvu in drugim agencijam v večstranskih razvojnih bankah in nacionalnih razvojnih agencijah, ki so jim

zaupane povezane dejavnosti; ugotavlja, da se je septembra 2022 približno 100 tožilcev in uslužbencev Evropskega javnega tožilstva udeležilo spletnega srečanja za ozaveščanje o dejavnostih EIB in Evropskega investicijskega sklada, da bi povečali učinkovitost sodelovanja med tožilstvom in preiskovalnim oddelkom, kot je predvideno v delovnem dogovoru za leto 2021;

101. poudarja dodano vrednost, ki jo organi EU prispevajo k zaščiti finančnih interesov Unije in boju proti goljufijam, zlasti kadar gre za čezmejni kriminal, kar dokazujejo operativni rezultati Evropskega javnega tožilstva in urada OLAF tudi v letu 2022; ponavlja svoj poziv k zagotovitvi ustreznih sredstev za vse zadevne akterje EU, ki sodelujejo v boju proti goljufijam, ter v zvezi s tem opozarja Komisijo in Svet, da se vsak euro, porabljen za preiskave in ukrepe proti goljufijam, vrne v proračun EU;
102. ugotavlja, da so bili leta 2022 v postopkih, ki jih je EIB začela po preiskavah svojega preiskovalnega oddelka, štirje gospodarski subjekti izključeni iz sodelovanja v projektih ali dejavnostih, ki jih financira ta banka; poziva Komisijo, naj preuči, ali bi bilo mogoče merila za izključitev, ki jih uporabljata EIB in Evropski investicijski sklad, bolj poenotiti z merili sistema za zgodnje odkrivanje in izključitev (EDES), saj je v okvirna finančna in upravna sporazuma z EIB in Evropskim investicijskim skladom vključenih le pet od sedmih izključitvenih situacij sistema EDES;
103. znova opozarja, da je neučinkovito ali nepravočasno sodelovanje oziroma nesodelovanje držav članic z Evropskim javnim tožilstvom in uradom OLAF razlog za ukrepanje v skladu z uredbo o pogojenosti; zato poziva Evropsko javno tožilstvo in urad OLAF, naj poročata o vsakem primeru, ko države članice niso izpolnile svojih obveznosti glede obveščanja, pomoči, ustreznega ukrepanja in previdnostnih ukrepov ter ustreznega in pravočasnega spremljanja poročil in priporočil;
104. razume, da je splošna raven uresničevanja priporočil Komisije iz poročila o zaščiti finančnih interesov za leto 2021 v državah članicah zadovoljiva, kar zadeva uporabo namenskih orodij IT v boju proti goljufijam, boljše analize tveganja ter razvoj informacijskih sistemov na strani prihodkov in odhodkov;
105. opozarja na velike razlike med državami članicami, ki se še vedno kažejo pri odkrivanju, poročanju in nadaljnjem ukrepanju v primeru suma goljufije; zato spodbuja države članice, naj sprejmejo proaktiven pristop k zaščiti finančnih interesov Unije, okrepijo izmenjavo informacij med svojimi nacionalnimi organi ter organi in agencijami EU, tudi zato, da bi pravočasno prepoznali in obravnavali nastajajoča tveganja in trende goljufij;
106. podpira namero Komisije, da začne spremljati stanje služb za usklajevanje boja proti goljufijam, ustanovljenih v državah članicah; opozarja, da bi bilo treba bolje opredeliti strukturo, vlogo, odgovornosti in mandat teh služb, da bi ustvarili homogene in usklajene razmere po vsej Uniji ter tako olajšali sodelovanje in izmenjavo informacij med temi službami; ponovno poziva Komisijo, naj posodobi smernice za te službe, ki so bile oblikovane leta 2015 in niso več primerne kot pomoč nacionalnim organom, ki želijo vzpostaviti učinkovito službo; poziva jo tudi, naj organu za razrešnico poroča o tekočem delu v zvezi s tem in rezultatih spremljanja;
107. ugotavlja, da mora nacionalno strategijo za boj proti goljufijam sprejeti ali posodobiti

čim več držav članic, in ponovno poudarja, da je ta revizija potrebna zaradi novih okoliščin v boju proti goljufijam, saj je Evropsko javno tožilstvo zdaj v celoti operativno, je pa tudi priložnost, da se prepoznavajo nova znatna tveganja v vse bolj zapletenem svetu goljufij;

108. ponovno izraža zadovoljstvo, ker Komisija države članice spodbuja k sprejetju nacionalnih strategij za boj proti goljufijam, katerih število se zato povečuje, tako da jih je do konca leta 2022 sprejelo 15 držav članic, od katerih je bilo devet teh strategij medsektorskih in so zato v celoti pokrivale finančne interese EU;
109. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so do konca leta 2022 tri države članice (Finska, Irska in Poljska) še vedno navedle, da niso sprejele nobene strategije za zaščito finančnih interesov EU; ugotavlja, da je pet držav članic (Belgija, Španija, Luksemburg, Nizozemska in Romunija) navedlo, da so v postopku ustanavljanja; poziva države članice, naj sprejmejo nacionalne strategije za boj proti goljufijam in s tem dokažejo, da resno jemljejo zaščito sredstev EU;
110. meni, da bi državam članicam koristilo redno ocenjevanje okvirov za boj proti goljufijam, po potrebi s smernicami EU za ugotavljanje njihove učinkovitosti, opredelitev najboljše prakse in pregled strategij za boj proti goljufijam, da se bodo lahko soočile z novimi tveganji; poziva Komisijo, naj države članice spodbuja k neodvisnim ali medsebojnim pregledom okvirov za boj proti goljufijam, da bi izboljšali skladnost in visoke standarde;
111. vztraja, da je uredba o pogojenosti stalen instrument, ki presega omejitve posameznih večletnih finančnih okvirov in se uporablja horizontalno, kot zahteva za uveljavljanje načel dobrega finančnega poslovanja na splošno ter zlasti za učinkovito in uspešno upravljanje sredstev EU, in da je to pogoj za pridobitev sredstev EU;
112. je seznanjen s sklepom Sveta z dne 16. decembra 2022 o začasni ustavitvi izplačila 6,3 milijarde EUR sredstev EU Madžarski; pričakuje, da bosta Komisija in Svet sprejete ukrepe preklicala samo, če bodo predloženi dokazi, da je madžarska vlada sprejela ukrepe, ki so se v praksi izkazali za učinkovite, in da pri sprejetih ukrepih ni bilo nazadovanja; obžaluje, da je madžarska vlada doslej pokazala malo pripravljenosti za izpolnjevanje zahtev mehanizma pogojenosti; vseeno ponavlja svoje stališče, da 17 ukrepov, o katerih sta se pogodili Komisija in madžarska vlada, ne zadostuje za odpravo obstoječega systemskega tveganja za finančne interese EU, in obžaluje, da Komisija ni zahtevala zadostnih bistvenih sprememb in zaščitnih ukrepov za ponovno vzpostavitev neodvisnosti sodstva in zmanjšanje stopnje korupcije; je zelo zaskrbljen zaradi poročil v medijih, da namerava Komisija odpraviti opustitvene ukrepe na Madžarskem v zameno za vladno podporo pomoči Ukrajini; meni, da Komisija nikoli ne bi smela popustiti izsiljevanju, zlasti če to ogroža zaščito finančnih interesov EU;
113. obžaluje, da Komisija ni dovolj pregledna glede zadevnega dogajanja; zato poziva Komisijo, naj Parlament in Svet hitro in redno obvešča o potekajočih pogajanjih, in jo opozarja zlasti na njene pravne obveznosti iz člena 25(2) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter člena 8 uredbe o pogojenosti;
114. je zaskrbljen zaradi ugotovitev iz tretjega poročila o stanju pravne države²⁵ o kritičnih

²⁵ [Sporočilo Komisije z dne 13. julija 2022 s poročilom o stanju pravne države za leto 2022 \(COM\(2022\)0500\)](#).

razmerah na Poljskem, zlasti hudih pomanjkljivosti v sodstvu²⁶ in medijskem sektorju; opozarja, da je Poljska zaradi nespoštovanja sodb Sodišča Evropske unije od leta 2021 plačala 360 milijonov EUR glob, in odločno spodbuja Komisijo, naj sredstva iz mehanizma za okrevanje in odpornost sprosti šele, ko bodo v celoti izpolnjeni vsi mejniki v zvezi z načelom pravne države;

115. poziva Komisijo, naj posodobi sistem poročanja o goljufijah za sredstva, porabljena v državah, ki niso članice EU; ugotavlja, da bi moral novi sistem upoštevati posebne težave, s katerimi se sooča EU pri porabi denarja zunaj ozemlja EU;

Zunanja razsežnost zaščite finančnih interesov EU

116. meni, da predlog za horizontalni okvir sankcij skupne zunanje in varnostne politike dopolnjuje obstoječa orodja ter ukrepe notranje in zunanje politike za boj proti korupciji, ki so bili že potrjeni v širitvenem procesu ali v okviru vzhodnega partnerstva; meni, da bo tesnejše sodelovanje v mednarodnih forumih, kot sta Konvencija Združenih narodov proti korupciji (UNCAC) in Skupina držav proti korupciji (GRECO), prispevalo k dobremu upravljanju in pravni državi kot eni glavnih prednostnih nalog širitvenega procesa;
117. ponavlja, da kljub temu, da je EU v skupini GRECO trenutno opazovalka, močno priporoča, da postane polnopravna članica, torej (i) sodeluje pri spremljanju izvajanja splošno priznanega mednarodnega prava in standardov; (ii) horizontalno komunicira z drugimi članicami skupine GRECO o politikah in orodjih za boj proti goljufijam; (iii) izmenjuje izkušnje na mednarodni ravni za pomoč pri prepoznavanju morebitnih pomanjkljivosti notranjih mehanizmov EU za prepoznavanje korupcije; ter (iv) se optimalno bori proti goljufijam s pravočasnim aktiviranjem ukrepov za preprečevanje in odkrivanje; poziva Svet, naj zagotovi jasno stališče o pridružitvi EU skupini GRECO in pojasni, ali obstaja posebno nasprotovanje temu in, če je tako, katera država članica temu nasprotuje;
118. ugotavlja, da so se med letoma 2021 in 2022 število goljufij in povezani denarni zneski izjemno povečali; ugotavlja, da se je število primerov povečalo zaradi nepravilnosti pri uporabi instrumenta IPA II za obdobje 2014–2020 v zvezi s predpristopno pomočjo za razvoj podeželja (IPARD) v Severni Makedoniji in Turčiji in da so bili za večino teh nepravilnosti povezani denarni zneski nižji od 10.000 EUR, medtem ko so se zneski povečali pri nepravilnostih v zvezi z IPARD v Albaniji; poudarja, da je bilo približno 10 % vseh nepravilnosti goljufij in da se je ta odstotek, ki v času niha, znatno povečal v letu 2020 (17 %) in dosegel vrhunec leta 2021, ko je znašal 20 %; poziva Komisijo, naj še naprej ustrezno spremlja te pobude financiranja in Parlamentu poroča o morebitnih sistemskih težavah pri uporabi sredstev;
119. meni, da se sredstva instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa za pomoč državam, ki niso članice EU, in sredstva za odziv na vojno v

²⁶ Glede neodvisnosti nacionalnega sodnega sveta še vedno obstajajo pomisleki v zvezi z delovanjem tožilstva, saj funkcijo ministra za pravosodje in generalnega državnega tožilca zaseda ista oseba. Poljska sodišča so opozorila tudi na pomisleke, da se praksa napotitve tožilcev lahko šteje za degradacijo in diskriminacijo ter da bi se disciplinski postopki lahko uporabili za omejevanje neodvisnosti sodstva, saj disciplinski senat vrhovnega sodišča še vedno izdaja sodbe.

Ukrajini ne spremljajo in nadzorujejo ustrezno; poziva Komisijo, naj uvede ustrezne ukrepe, vključno z izvajanjem temeljitejših pregledov, da bi zagotovila, da bodo sredstva EU, poslana sosednjim državam, na koncu koristila tistim, ki jih najbolj potrebujejo;

120. poudarja, da je v zvezi z vojno agresijo Rusije proti Ukrajini predvideno, da bo proračun EU znatno prispeval k predlogom za dolgoročnejshe strukturne rešitve za potrebe Ukrajine po financiranju; v zvezi s tem poudarja, da je treba zaščititi načelo pravne države in finančne interese Unije ter preprečevati, odkrivati in odpravljati goljufije, korupcijo, nasprotja interesov in nepravilnosti pri uporabi sredstev Unije v Ukrajini, ki bi morala temeljiti na načelih preglednosti in odgovornosti; meni, da bi morali vsi povezani finančni instrumenti vsebovati stroge določbe in zaščitne ukrepe za doseganje teh ciljev;
121. poudarja, da je sodelovanje z mednarodnimi partnerji ključno za zaščito sredstev EU, porabljenih zunaj Evrope, in prihodkovne strani proračuna EU; zato pozdravlja, da je Evropsko javno tožilstvo v letu 2022 sklenilo delovni dogovor z ukrajinskim, albanskim in moldavskim generalnim tožilstvom, črnogorskim vrhovnim državnim tožilstvom, gruzijskim tožilstvom in državnim tožilstvom Severne Makedonije, pa tudi memorandum o soglasju in delovni dogovor o sodelovanju z ameriškima ministrstvoma za pravosodje in domovinsko varnost;
122. priporoča začasno opustitev proračunske podpore v državah, ki niso članice EU, vključno z državami kandidatkami, kjer oblasti očitno ne ukrepajo proti razširjeni korupciji, pri čemer je treba poskrbeti, da bo pomoč dosegla civilno prebivalstvo po alternativnih poteh; poziva, naj se v predpristopnih pogajanjih bolj prednostno obravnava boj proti korupciji in pozornost osredotoči na krepitev zmogljivosti, na primer s specializiranimi protikorupcijskimi organi; poziva Komisijo, naj pošlje jasne signale državam kandidatkam, da bo nazadovanje na področju pravne države ogrozilo ali zavleklo njihov pristop k EU; obžaluje dejstvo, da je iz posebnega poročila Evropskega računskega sodišča št. 01/2022²⁷ razvidno, da je imelo 700 milijonov EUR finančne podpore EU za izboljšanje pravne države na Zahodnem Balkanu med letoma 2014 in 2020 majhen učinek na temeljne reforme;
123. poziva k mednarodnemu sodelovanju z mednarodnimi organizacijami in sosednjimi državami pri preprečevanju čezmejnih goljufij; v zvezi s tem ponavlja pomen izmenjave najboljših praks;
124. ponovno potrjuje svoje trdno prepričanje, da je le s krepitvijo strukture EU za boj proti goljufijam mogoče učinkovito in uspešno zasledovati in okrepiti zaščito finančnih interesov EU, in sicer s spodbujanjem interoperabilnosti in prilagajanjem enotnemu strateškemu okviru za boj proti goljufijam za države članice v EU, ki se odločijo za več prilivov v smislu kvantitativnih in kvalitativnih analiz podatkov, da bi presegli notranje omejitve nacionalnih sistemov, ki ne zadoščajo za boj proti vse bolj nadnacionalnim napadom na finančne interese Unije;

o

²⁷ Posebno poročilo št. 01/2022 z naslovom Podpora EU pravni državi na Zahodnem Balkanu: kljub prizadevanjem temeljne težave še vedno obstajajo.

o o

125. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

V skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije (člen 325(5)) mora Komisija pripraviti letno poročilo o zaščiti finančnih interesov EU (znano kot poročilo o zaščiti finančnih interesov EU), ki podrobno opisuje ukrepe, sprejete na evropski in nacionalni ravni za boj proti goljufijam, ki vplivajo na proračun EU. Poročilo temelji na informacijah, ki so jih sporočile države članice, analiza teh informacij pa omogoča oceno, katera področja so najbolj ogrožena, s čimer pomaga bolje usmerjati ukrepe na ravni EU in na nacionalni ravni za zaščito finančnih interesov Unije.

Evropski parlament je posebno pozoren na rezultate, navedene v poročilu o zaščiti finančnih interesov EU, in na analizo, ki jo je na tej podlagi izvedla Komisija. Poleg tega je z vzpostavitvijo strukture za boj proti goljufijam samoiniciativno poročilo Evropskega parlamenta o zaščiti finančnih interesov Unije postalo bolj celovito in vključuje več podatkov in informacij, ki izvirajo tudi iz Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF) in iz letnih poročil nadzornega odbora OLAF, iz letnega poročila urada Evropskega javnega tožilstva, iz Europolu in drugih elementov strukture za boj proti goljufijam, ki zajemajo izvedbene ukrepe uredbe o pogojenosti, prenos direktiv o preprečevanju pranja denarja in žvižgačih, strategijo za boj proti organiziranemu kriminalu in namenske določbe finančne uredbe.

Samoiniciativno poročilo znova izraža, da se lahko le s krepitvijo strukture EU za boj proti goljufijam uspešno in učinkovito izvaja zaščita finančnih interesov EU, s čimer se presežejo notranje omejitve nacionalnih sistemov, ki ne zadostujejo za boj proti vse bolj nadnacionalnim napadom na finančne interese Unije. Poročevalka poudarja, da morata preprečevanje in odkrivanje goljufij temeljiti na analizi tveganja goljufij ter nadaljnji digitalizaciji in interoperabilnosti podatkovnih zbirk ter da morajo biti vzpostavljeni učinkovito upravljanje boja proti goljufijam in učinkoviti postopki, usmerjeni v rezultate, ki jih izvajajo ustrezno opremljene strukture, da bi se zagotovilo sodelovanje in usklajevanje med vsemi elementi strukture za boj proti goljufijam.

PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE, OD KATERIH JE POROČEVALKA PREJELA PRISPEVEK

V skladu s členom 8 Priloge I Poslovnika poročevalka izjavlja, da je pri pripravi poročila do njegovega sprejetja v odboru prejela prispevke od naslednjih subjektov ali oseb:

Subjekt in/ali oseba
Direktor OLAF (Center znanja o boju proti goljufijam)
Vodja enote OLAF (Enota za strategijo in analizo boja proti goljufijam)
Uradniki OLAF v Enoti za medinstitucionalne odnose

Priprava tega seznama je v izključni pristojnosti poročevalke.

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	4.12.2023
Izid končnega glasovanja	+: 17 -: 0 0: 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Gilles Boyer, Ilana Cicurel, Carlos Coelho, Daniel Freund, Isabel García Muñoz, Maria Grapini, Monika Hohlmeier, Joachim Kuhs, Alin Mituța, Sándor Rónai, Eleni Stavru (Eleni Stavrou)
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Dominique Bilde, Jozef Mihál, Mikuláš Peksa, Wolfram Pirchner, Pirkko Ruohonen-Lerner
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Lena Düpont, Tomasz Frankowski, Sabrina Pignedoli

POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU

17	+
ECR	Pirkko Ruohonen-Lerner
Samostojni	Sabrina Pignedoli
PPE	Carlos Coelho, Lena Dūpont, Tomasz Frankowski, Monika Hohlmeier, Wolfram Pirchner, Eleni Stavru (Eleni Stavrou)
Renew	Gilles Boyer, Ilana Cicurel, Jozef Mihál, Alin Mituța
S&D	Isabel García Muñoz, Maria Grapini, Sándor Rónai
Verts/ALE	Daniel Freund, Mikuláš Peksa

0	-

2	0
ID	Dominique Bilde, Joachim Kuhs

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani